

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Súkromná stredná odborná škola podnikania
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy na Súkromnej strednej odbornej škole podnikania Zvolen
5. Kód projektu ITMS2014+	312011Z833
6. Názov pedagogického klubu	Posilnenie globálnych kompetencií v oblasti ľudských a občianskych práv
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	29.09.2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Budova školy-miestnosť odbornej prípravy
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Gabriela Putnoková
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.skolapodnikania.sk
11. Manažérske zhrnutie:	
Kľúčové slová:	
<ul style="list-style-type: none"> - Koncentračné tábory v Juhoafrickej republike - Koncentračné tábory v Rusku (Gulagy)	
Krátka anotácia:	
<p>Učitelia analyzovali a porovnávali sieť koncentračných a likvidačných táborov vo svete. Prvé koncentračné tábory vznikli dávno pred druhou svetovou vojnou. Stavali ich britskí vojaci v Juhoafrickej republike 41 rokov predtým, než sa rozpútal holokaust. Na stretnutí sa učitelia sústredili práve na porovnanie holokaustu v Južnej Afrike s pracovnými tábormi v Rusku. Práve v Južnej Afrike bol prvýkrát použitý pojem „koncentračný tábor“, v Juhoafrickej republike vzniklo viac než 100 táborov.</p>	

12. Hlavné body stretnutia

Juhoafrická republika

- **Búrska vojna** (1899 – 1902, anglo-búrska vojna alebo juhoafrická vojna - vojna medzi Spojeným kráľovstvom a dvoma búorskými republikami – Transvaal a Oransko), **najväčšia a najdrahšia vojna, v akej Briti bojovali**, medzi vojensky nevyrovnanými partnermi (Briti mali 500-tis. vojakov, Búri iba 88-tis., ich výhodou však bola znalosť terénu). Krízu vyvolal odmietavý postoj Transvaalskej republiky udeliť politické práva britským prisťahovalcom v oblasti Witwatersrandu, kde sú najbohatšie ložiská zlata na svete a kam nesiahala britská právomoc. Po odmietnutí búrskeho ultimáta proti zosilneniu britskej vojenskej prítomnosti vyhlásila Transvaalska republika (na stranu ktorej sa pridala i Oranský slobodný štát) 11. 10. 1899 Spojenému kráľovstvu vojnu. Búri začali neúspešne rokovať, napokon súhlasili so stratou nezávislosti oboch republík podpísaním mierovej zmluvy 31. 5. 1902.
- **Kto boli Búri** - V roku 1652 holandská spoločnosť pre východnú Indiu zriadila prvé pracovné miesto na mysi Dobrej nádeje (najjužnejšia časť Afriky); to bolo miesto, kde si lode mohli oddýchnuť a znovu zásobiť počas dlhej plavby na exotické trhy s korením pozdĺž západného pobrežia Indie. Toto pritiašlo osadníkov z Európy, pre ktorých sa život na kontinente stal neznesiteľným v dôsledku ekonomických ťažkostí a náboženského útlaku. Na prelome 18. a 19. storočia sa **Cape** stal domovom **osadníkov z Nemecka a Francúzska**; väčšinu populácie osadníkov však tvorili **Holandania**. Stali sa známymi ako „**Boers**“ - **holandské slovo pre poľnohospodárov**.
- **Koncentračné tábory** - od roku 1899 do roku 1902 zhromažďovali Briti holandských Búrov a pôvodných Juhoafričanov, ktorých konflikt vyhnal z domovov, v táboroch, kde boli v biednych podmienkach natesnaní jeden na druhého. Briti uväznili asi 115 000 ľudí, z ktorých viac než štvrtina zomrela následkom hladu a chorôb.
- **Taktika spálenej zeme** – Každú búorskú farmu Briti zrovnali so zemou, studne otrávil, zajatých mužov odvádzali z krajiny, ženy a deti nahňali do táborov.
- **Pôvodní Juhoafričania** – boli ponechaní v ich dedinách, ktoré Briti obohnali plotom a ostnatým drôtom, silní a zdraví boli odvečení do táborov na nútené práce. Pod hrozbou smrti mali zakázané dávať uväzneným Búrom jedlo.
- **Obete** – 46 000 búorskych civilistov, z toho 26 000 žien a detí, ďalších 20 000 pôvodných Juhoafričanov, ktorí zomreli v táboroch.

Rusko

Gulagy boli nápravno-pracovné tábory, v ktorých bola využívaná za neľudských podmienok otrocká práca väzňov, sa začali budovať **už počas vlády** bolševického vodcu Vladimíra Il'jiča **Lenina**, prvé vznikli v roku 1919, **oficiálne boli zriadené za Stalinovej hrôzovlády**. Odhady historikov uvádzajú celkový **počet väzňov** gulagov na **15 až 18 miliónov**, pričom najmenej **1,5 milióna z nich** pobyt v táboroch **neprežilo**.

Názov gulag – sa začal objavovať už od roku 1930, je skratkou Hlavnej správy nápravno-pracovných táborov a neskôr Hlavnej správy táborov (Glavnoje upravlenije lagerej).

Dôvody vzniku – oficiálne bola úlohou nápravno-pracovných táborov „ochrana spoločnosti pred sociálne obzvlášť nebezpečnými zločincami prostredníctvom ich izolácie spojenej so spoločensky prospešnou prácou“

Kto boli väzni - Do týchto táborov zatvárali rusi rôznych ľudí – nielen zločincov, vrahov, politických väzňov, ale aj tisíce úctivých a pracovitých robotníkov, remeselníkov, ale aj intelektuálov bolo vyzvaných na pomoc pre svoju vlasť, ktorá bola zničená vojnou. Napr. na opravu mosta, cestných komunikácií... Mnohí, ktorí šli na "trojdňovú brigádu" (medzi nimi aj ženy) sa zhromaždili na určených miestach aj s vlastným pracovným náradím. Vtedy ešte netušili, že to bude hrôzostrašná brigáda ďaleko od domova, ktorá potrvá niekoľko rokov.

„Práca“ a „strava“ – Práca bola rozdelená na dve 12 hodinové smeny. Časť pracovala pod zemou – v baniach, časť na povrchu. V lete nebola situácia taká zložitá a ťažká, no v zime to bolo utrpenie. Práca väzňov v tých prvých štádiách obdobia gulagov zväčša spočívala v budovaní nových prac. táborov.

Strava bola horšia ako v prechodných väzniciach. Bolo jedlo z rýb, z poloupečeného chleba alebo len z múky. To zajedali snehom. Sneh bol pre nich tekutinou. Vodu nedostávali. Jedine, keď sa sneh v lete roztopil.

Obete - Veľká väčšina ľudí, ktorí prežili gulagy malo podlomené zdravie, na ktoré po čase zomreli. Napr. žalúdočné vredy, omrzliny, ženy nemohli mať deti...Do konca života boli prenasledovaní a zastrašovaní štátnou tajnou políciou ŠTB. Ruské pracovné tábory možno prirovnávať ku nacistickým koncentračným táborom počas 2. sv. vojny. Vymenovať všetky tábory nie je ani možné, pretože boli vybudované nielen u každého väčšieho i menšieho mesta, ale tisíce ich boli aj v sibírskych pustatinách. **Najznámejšie tábory boli: tábor Nuzal, tábor Donbas, tábor Čerepovec na Sibíri, tábor Omsk, tábor Sachalin.**

Koniec gulagov - Po smrti diktátora Stalina v roku 1953 počet väzňov výrazne klesol a **oficiálne boli gulagy zrušené v roku 1960**. K známym väzňom gulagov patril okrem Solženicyna napríklad ruský vedec a disident Sergej Kovaľov, šéf sovietskeho dobývania kozmu Sergej Korol'ov, bývalý izraelský premiér Menachem Begin, či niekdajší sovietsky disident Vladimír Bukovskij.

13. Závěry a odporúčania:

Učítelia odporúčajú použiť na vyučovaní všeobecno-vzdelávacích predmetov :

Ukážky z kníh:

- **Gulag – Dejiny**, ktorá vyplnila medzeru na našom knižnom trhu o histórii gulagu od americkej publicistky a manželky súčasného poľského ministra obrany **Anny Applebaumovej**.

- **Súostrovie Gulag – Alexander Solženicyn**

Filmy - Z ponuky Ústavu pamäti národa vybrali učítelia filmy:

- **Prežili sme Gulag** (o osudoch Slovákov, ktorí na vlastnej koži zažili život a prácu v pracovných táboroch – gulagoch)

- **Ako som mal začať tretiu svetovú vojnu**

- **Jáchymovské peklo** (výpovede bežných ľudí, odsúdených do pracovných táborov v bývalom Československu)

- **Tiene barsbarskej noci** (film pojednávajúci o tzv. Akcii K, zameranej na likvidáciu rehoľných rádov v ČSSR)

Všetky uvedené knižné aj filmové diela v plnej nahote demaskujú najstrašnejšie zločiny sovietskeho režimu a dá sa veľmi kvalitne použiť pri analýze hrôz a následkov koncentračných táborov v bývalom Sovietskom zväze ako hromadnej likvidácie nepohodlných jednotlivcov, ale aj celých skupín obyvateľstva. Zároveň sa práve na nich dajú najlepšie porovnávať spoločné rysy dvoch najzvrátenejších ideológií v dejinách ľudstva: komunizmu a nacizmu.

Rozširovaním vedomostí sa študentom otvárajú nové pohľady na históriu, rozširuje sa čitateľská gramotnosť, podporuje sa kritické myslenie.

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Gabriela Putnoková
15. Dátum	29.09.2021
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Pavel Michalik
18. Dátum	30.09.2021
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu